

Haber-Yorum

Yöneticinin Görevi, Tebaanın İşlerini Gözetmektir

Haber:

2026 Ağustos ayında, kamu görevlileri tarafından geniş çapta tartışmalara yol açan çeşitli açıklamalar yapıldı. Cumhurbaşkanı Prabowo Subianto, 13 Ağustos 2026 tarihinde, Endonezya halkının evlatlarının büyük bir kısmının hâlâ yoksulluk içinde yaşadığını belirterek şöyle dedi: “Halkımızın en yoksul evlatları bile hâlâ gülümseyebiliyor.” Ardından, sadece tek bir kat elbiseye sahip olan, duvarları örgülü bambudan yapılmış evlerde oturan, hatta yemeklerinin garantisi bile olmayan bir grup insandan bahsetti. (Devlet Başkanlığı Genel Sekreterliği). Bundan önce de Tarım Bakanı Andi Amran Sulaiman şunları söylemişti: “Onu (kadını) bir erkekle değiştirsinler; kadın ise Tarım Bakanlığı'nda biraz daha şımartılacak bir birime geçsin.” Bu açıklama, kadını stereotipleştirme (kalıplaştırma) şeklinde anlaşılma ihtimali barındırdığı gerekçesiyle Ulusal Kadın İşleri Komitesi'nin dikkatini çekmiştir. (Ulusal Kadın İşleri Komitesi). Bu arada, Temsilciler Meclisi Üyesi Benny K. Harman, bir gazetecinin kendisine yönelttiği “Senin aklın var mı?” sorusuna yanıt olarak bu sözleri sarf etmişti. Parlamento Gazetecileri Derneği bu sözleri kınamış; ardından da Benny özür dilemişti. (Detik News)

Yorum:

Bu olaylar, bazı yetkililerin halka bakış açısında ciddi bir arıza olduğunu ortaya koymaktadır. Sorun sadece lafızların seçiminin yanlış olmasından ibaret değildir; zira bir kişinin ağzından çıkan sözler, genellikle zihninde yatan algıyı yansıtmaktadır. İnsanların çektiği acılar, küçümsemeyi ima eden lafızlarla anlatıldığında, kadınlar şımarık bir işle ilişkilendirildiğinde ve görevini yerine getiren bir gazeteciye “Aklın var mı, yoksa yok mu?” diye sorulduğunda, ortaya çıkan şey sadece kamuoyuyla iletişimdeki bir sorun değil, aksine yönetici ile tebaası arasında bir uçurumdur. Başkanın, yoksulların hâlâ gülümseyebildiğini söylemesi ise, halkın sabrını ve metanetini ifade etmek kastıyla söylenmiş olabilir. Ancak insanların gülümsemesi, hayatlarının yolunda gittiği anlamına gelmemektedir; zira onurlarını korumak için ya da başka bir seçenekleri olmadığı için sabırla gülümsüyor olabilirler. Dolayısıyla talep edilen, halkın yoksulluğa karşı direnme gücüne hayran olmak değildir; aksine onları yoksulluk içinde tutan nedenleri ortadan kaldırmak konusunda yöneticinin ciddiyetidir.

Bir yöneticinin, sıradan insanlardan daha hassas olması gerekir. Zira bir yetkilinin sözleri tamamen kişisel değildir; aksine bu sözler, otoritenin bir sembolüdür. Dolayısıyla bir yetkili konuştuğunda, insanlar onda cumhurbaşkanını, bakanı ya da milletvekilini görürler. Bu nedenle bir kişinin mevkisi ne kadar yüksek olursa, sözlerinde de bir o kadar dikkatli olması gerekir. Allah Subhanehu ve Teala, Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e hitaben şöyle buyurmuştur: **وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِظَ الْقَلْبُ لَا نُفِضُوا مِنْ حَوْلِكَ** “**Şayet sen kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz, etrafından dağılıp giderlerdi.**” [Al-i İmran 159] Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem aynı anda hem peygamber hem de devlet başkanıydı; buna rağmen Allah Subhanehu, onun dikkatini insanlarla olan ilişkilerde yumuşak davranmanın

önemine çekmiştir. Bu yüzden Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem dua ederek şöyle buyurmuştur: **اللَّهُمَّ مَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي شَيْئاً فَشَقَّ عَلَيْهِمُ فَاشُقِّ عَلَيْهِ** “Allah’ım, kim **ümmetimin işinden bir şey üstlenir sonra da onlara sıkıntı verirse, ona sıkıntı ver.**” [Müslim rivayet etti] Bu hadis, makamın sahibinin tebaası üzerinde üstünlük kurmasını sağlayan bir ayrıcalık olmadığına, aksine makamın onların işlerini gözetmek için verilen bir emanet olduğuna delalet etmektedir. Çünkü bir yöneticinin başarısının ölçüsü, halkın çektiği acıların miktarı değildir, aksine yöneticinin o acılardan ne kadarını ortadan kaldırdığıdır.

Bu tür sözlerin sarf edilmesi, daha derin bir sorunu ortaya koymaktadır ki bu da; yönetici ile tebaa arasındaki ilişkinin değişmesidir. Demokratik bir sistemde, seçim zamanında halk övülür, evlerine gidilir ve oyları istenir. Ancak iktidara gelindikten sonra halk, politikaların sadece bir konusuna dönüşmektedir. Fiyatlar yükseldiğinde insanlardan küresel koşulları anlamaları istenir; ancak insanlar iktidarı politikaları nedeniyle sorumlu tuttuğunda ya da gazeteciler açıklama talep ettiğinde, verilen cevap bazen savunmacı, hatta aşağılayıcı bir şekilde gelmektedir. Bu eğilim devam ederse, mesele artık sadece bir dil sürçmesi olmaktan çıkıp, yerleşik bir otorite kültürü haline gelecektir.

İslam, yönetici ile tebaa arasındaki ilişkiyi farklı bir anlayışın üzerine inşa etmiştir. Dolayısıyla bir yönetici, halkın efendisi değildir; aksine, onların işlerini gözetken ve onları koruyan bir çobandır. Nitekim Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem, İmamın bir çoban olduğunu ve tebaasından sorumlu olduğunu haber vermiştir. Bunun anlamı, tebaanın devlet için bir yük olmadığıdır; aksine yöneticinin varlığının asıl amacı, tebaanın işlerini gözetmektir. Nitekim Allah Subhanehu ve Teala şöyle buyurmuştur: **إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ** “Allah size, **mutlaka emanetleri ehli olanlara vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder.**” [Nisa 58] Dolayısıyla makam, ne bir ayrıcalık ne de bir imtiyazdır; aksine bir emanettir. Bu yüzden bir kişinin yetkisi ne kadar büyük olursa olsun, tebaasına karşı sorumluluğu ve Allah Subhanehu ve Teala'nın huzurunda hesap vermesi de bir o kadar artar.

Sonuç olarak bu ay yetkililer tarafından yapılan çeşitli açıklamalar, üzerinde düşünülmesi gereken bir ayna niteliğinde olması gerekir. Siyaset, iktidara ulaşmak ve onu korumak üzerine inşa edildiği sürece, makamın özel bir ayrıcalığa dönüşmesi kolaylaşır; böylece yönetici kendini yukarıda, tebaayı ise aşağıda hisseder. Dolayısıyla oylarına ihtiyacı olduğunda insanlara yakınlaşır, iktidar eline geçtiğinde ise onlardan kendisini anlamalarını ister! İslam ise bu bakış açısını baştan aşağı değiştirmiştir; çünkü otorite, tebaa üzerinde üstünlük kurmak için bir araç değil, aksine Allah Subhanehu ve Teala'nın hükümlerine göre insanlara hizmet etmek ve işlerini gözetmek için bir araçtır. Bir kişinin makamı ne kadar yükselirse, sorumluluğu da bir o kadar ağırlaşır. Buna göre sorun sadece yetkililerin halkın duygularını inciten sözleriyle sınırlı değildir; aksine sorun, yöneticiyi tebaasından uzaklaştıran otorite algısıdır. İslam, otoriteyi gerçek mahiyetine döndürmüştür; bu ise, tebaa üzerinde bir tahakküm değildir; aksine Allah Subhanehu ve Teala'ya itaat bilinciyle onların işlerini gözetmektir.